

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO
INSTITUCIJOS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ TARNYBINĖS ETIKOS
KODEKSAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų tarnybinės etikos kodeksas (toliau Kodeksas) nustato savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų (toliau - Tarnautojų) veiklos ir elgesio principus, kurių turi laikytis Tarnautojas, įgyvendindamas savo teises, vykdydamas teisės aktuose nustatytas pareigas bei funkcijas, ir didinti visuomenės pasitikėjimą kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojais.

2. Visi institucijos Tarnautojai privalo laikytis ir nepažeisti šio Kodekso.

3. Kodeksas parengtas vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu, Valstybės tarnybos, Viešojo administravimo, Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymais, Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) patvirtintu Profesinės etikos kodeksu, Lietuvos auditorių Profesinės etikos kodeksu ir bendromis moralės normomis.

II. KODEKSO UŽDAVINIAI

4. Šiuo Kodeksu siekiama:

4.1. reglamentuoti savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų tarnybinio ir profesinio elgesio normas (reikalavimus);

4.2. užtikrinti, kad savivaldybės kontrolės veikla būtų atsakinga, veiksminga ir patikima, nekeltų abejonių visuomenei dėl jos teisėtumo ir nešališkumo;

4.3. užkirsti kelią atsirasti bei plisti korupcijai savivaldybės kontrolėje;

4.4. užtikrinti, kad Tarnautojas atliktų pareigas ne savanaudiškais tikslais, o tarnautų visuomenei ir valstybei;

4.5. suderinti Tarnautojų privačius ir viešuosius interesus;

4.6. padėti Tarnautojui išvengti konfliktų su audituojamo subjekto darbuotojais;

4.7. apsaugoti Tarnautoją nuo šališkų veiksmų, galinčių pakenkti visuomenei, savivaldybės kontrolės ir audito institucijos ir jos valstybės tarnautojų prestižui ir reputacijai.

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. *Diskreditavimas* - tokie Tarnautojo veiksmai, kurie visuomenės akyse akivaizdžiai kenkia savivaldybės kontrolės autoritetui, griauna pasitikėjimą ja, kompromituoja. Diskredituojama gali būti tiek veikimu, tiek ir neveikimu.

6. *Interesų konfliktas* - situacija, kai Tarnautojas turi įvykdyti pavedimą, susijusį su jo privačiais interesais.

7. *Privatūs interesai* - Tarnautojo (ar jų artimų giminių, ar šeimos narių) asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, galintis turėti įtakos jų priimamiems sprendimams.

8. *Tarnybinės etikos pažeidimas* - tokia Tarnautojo veika (veikimas ar neveikimas), kuri pažeidžia šiuo Kodeksu nustatytus tarnybinės etikos reikalavimus ir padaro žalą asmeniui, valstybei ar visuomenės interesams.

9. *Tarnybinės etikos reikalavimai* - šio Kodekso nustatytos elgesio taisyklių normos, atitinkančios tarptautinius standartus ir privalomos Tarnautojams, atliekantiems profesines ir tarnybines pareigas.

10. *Auditas* - tai finansinis ir veiklos auditas, atliekamas savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojų audituojamuose subjektuose pagal audito reikalavimus.

11. *Savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojai* - savivaldybės kontrolierius, savivaldybės kontrolieriaus tarnybos valstybės tarnautojai, atliekantys auditą ir pagal pareigas turintys viešojo ar vidaus administravimo įgaliojimus pavaldiems ar nepavaldiems asmenims.

12. *Viešieji interesai* - visuomenės suinteresuotumas, kad asmenys, dirbantys valstybės tarnyboje, visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai.

IV. BENDRIEJI TARNYBINĖS ETIKOS REIKALAVIMAI TARNAUTOJUI

13. Tarnautojas, atlikdamas savo tarnybines pareigas, privalo:

13.1. griežtai laikytis pagrindinių valstybės tarnautojų veiklos etikos principų, nustatytų Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 3 straipsnyje, šiame Kodekse ir kituose teisės aktuose nustatytų tarnybinės etikos principų ir taisyklių;

13.2. sąžiningai, dorai, nepriekaištingai ir atsakingai atlikti valstybės tarnautojo pareigas, nustatytas Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais;

13.3. elgtis nesavanaudiškai ir taip, kad būtų naudinga visuomenei ir valstybei;

13.4. vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, griežtai laikytis Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų;

13.5. informuoti tiesioginį vadovą apie iškilusį viešųjų ir privačių interesų konfliktą;

13.6. nedaryti įtakos ne įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka kitiems savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojams dėl jų atliekamo darbo;

13.7. nepažeisti žmogaus teisių ir orumo, susilaikyti nuo komentarų ir viešo požiūrio reiškimo religiniais, rasiniais, nacionaliniais, seksualinės orientacijos, socialinės padėties, partiniais klausimais;

13.8. savo elgesiu ir išvaizda tarnyboje ir laisvalaikio nediskredituoti savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojo ir institucijos vardo, rodyti pavyzdį kitiems, laikytis visuotinai priimtų dorovės normų;

13.9. nepiktnaudžiauti alkoholiu, nevartoti psichotropines ar narkotines medžiagas ne gydymosi tikslams;

13.10. laikytis valstybinės kalbos reikalavimų, raštvedybos, dokumentų rengimo ir įforminimo taisyklių.

V. SPECIALIEJI PROFESINĖS ETIKOS REIKALAVIMAI TARNAUTOJUI

14. Savivaldybės kontrolės ir audito institucijos valstybės tarnautojas, atlikdamas auditą ir viešojo administravimo funkcijas, turi vadovautis šiais pagrindiniais profesinio elgesio principais:

14.1. nepriklausomumo;

14.2. teisėtumo;

14.3. viešumo;

14.4. objektyvumo;

14.5. profesionalumo.

15. Tarnautojas, vadovaudamasis nurodytais principais, privalo:

15.1. laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, duotos priesaikos, valstybinio audito reikalavimų ir kitų įstatymų bei teisės aktų;

15.2. elgtis nepriekaištingai, būti sąžiningas, nemeluoti ir nemoralizuoti, dirbant ar bendraujant su audituojamų subjektų darbuotojais, savo elgesiu nekelti audituojamų subjektų darbuotojams įtarimų ir neduoti pagrindo priekaištams bei nepasitikėjimui;

15.3. nepasiduoti subjekto darbuotojų, kuriame atliekamas valstybinis auditas, ir kitų suinteresuotų asmenų spaudimui ir įtakai, atsisakyti daiktinių ir piniginių dovanų, kurios gali, ar

galėtų daryti įtaką jo nepriklausomumui ir sąžiningumui;

15.4. būti politiškai neutralus, susilaikyti nuo viešo savo politinių įsitikinimų reiškimo, neužsiimti agitacija, darbo metu nedalyvauti politinių partijų ir kitų politinių organizacijų veikloje, o taip pat rekomenduojama nedalyvauti ir ne darbo metu;

15.5. vengti bet kokių galimų interesų konflikto;

15.6. vengti ryšių su audituojamo subjekto darbuotojais, kurie gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą;

15.7. nesinaudoti tarnybine padėtimi savo asmeniniams reikalams, vengti ryšių, dėl kurių kiltų korupcijos rizika ir kurie galėtų sukelti abejonių dėl objektyvumo ir nepriklausomumo;

15.8. surinką informaciją apie audituojamą subjektą, naudoti tik ataskaitai rengti bei kitiems įpareigojimams vykdyti;

15.9. audito proceso metu išklaudyti visus, norinčius pareikšti savo nuomonę, būti visiems vienodai dėmesingas ir reiklus;

15.10. būti teisingas ir nešališkas, laikytis audito ir etikos reikalavimų;

15.11. gilintis į atliekamų auditų esmę, vengti skubotumo ir paviršutiniškumo, tačiau nevilkinti audito proceso;

15.12. išvadas, rekomendacijas ir sprendimus pagrįsti tik tais įrodymais, kurie yra surinkti pagal audito reikalavimus;

15.13. neiškraipyti informacijos audito darbo dokumentuose, ataskaitose ir finansinio audito išvadoje;

15.14. gerbti asmenis ir institucijas, su kuriais bendraujama, vengti familiarumo, būti kantrus ir mandagus;

15.15. neatskleisti informacijos, gautos atliekant auditą, tretiesiems asmenims nei raštu, nei žodžiu, išskyrus tuos atvejus, kai, vadovaujantis atitinkamais įstatymais, vykdomi kontrolės įsipareigojimai;

15.16. saugoti valstybės ir tarnybos paslaptis, nesinaudoti ir neleisti naudotis tarnybine ar su tarnyba susijusia riboto naudojimo informacija kitokia tvarka ir mastu, nei nustato įstatymai ar kiti teisės aktai;

15.17. profesionaliai taikyti valstybinio audito reikalavimus, buhalterinės apskaitos ir finansų valdymo standartus;

15.18. gerai išmanyti konstitucinius, teisinius ir institucinius principus bei standartus, susijusius su audituojamo subjekto veikla;

15.19. apdairiai ir rūpestingai planuoti kiekvieną auditą, rinkti ir vertinti audito duomenis (įrodymus) bei rengti ataskaitas ir išvadas;

15.20. būti pasirengus sudėtingoms situacijoms ir pastebėti vidaus kontrolės silpnąsias vietas, pažeidimus apskaitos dokumentuose, klaidas bei neįprastus sandorius arba rezultatus, atskleisti klaidojimus, netinkamas išlaidas, nesankcionuotus veiksmus, išėikvojimą, kompetencijos trūkumą arba nesąžiningumą;

15.21. nuolat atnaujinti profesines žinias, kelti kvalifikaciją, tobulinti įgūdžius, reikalingus tarnybinėms pareigoms atlikti.

16. Tarnautojui draudžiama atlikti auditą, jeigu jis yra: 16.1.asmeniškai suinteresuotas audito rezultatais;

16.2. susijęs šeimyniniais, artimos giminystės arba svainystės ryšiais su audituojamo subjekto administracijos vadovu, vyriausiuoju finansininku (buhalteriu), tarybos ar valdybos nariais;

16.3. buvęs audituojamo subjekto darbuotojas ir nuo darbo santykių pabaigos yra praėję mažiau kaip 1 metai;

16.4. audituojamo subjekto akcininkas arba nuo akcijų perleidimo yra praėję mažiau kaip 3 metai;

16.5. gavęs iš audituojamo subjekto paskolą ar turi kitų finansinių įsipareigojimų audituojamam subjektui;

16.6. veikiamas kitų sąlygų, galinčių turėti įtakos jo nepriklausomumui.

17. Tarnautojas privalo raštu atsisakyti vykdyti pavedimą ir atlikti auditą, jeigu yra 16 punkte nurodytų aplinkybių.

18.Tarnautojui taip pat draudžiama:

18.1. naudoti informaciją, gautą atliekant auditą, savo ar kitų naudai, naudotis šia informacija kaip priemone pakenkti kitiems;

18.2. skelbti atlikto audito duomenis, kol nepasirašyta audito ataskaita, atskleisti tretiesiems asmenims riboto naudojimo informaciją;

18.3. konsultuoti audituojamo subjekto darbuotojus su atliekamu auditu nesusijusiais klausimais;

18.4. dalyvauti audituojamam subjektui priimant sprendimus arba pritarti jų priėmimui klausimais, nesusijusiais su atliekamu auditu.

VI. SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS TARNAUTOJŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

19. Tarnautojų tarpusavio santykiai turi būti grindžiami mandagumu, taktiškumu, sąžiningumu, draugiškumu ir pasitikėjimu.

20. Tarnautojai privalo laikytis solidarumo su savo kolegomis, ginti juos nuo nepagrįstos kritikos ir netinkamos įtakos.

21. Tarnautojas privalo susilaikyti nuo viešų pasisakymų ar svarstymų apie kolegų atliekamus auditus ir veiksmus, apie kitų pareigūnų asmenybę ir jų kompetenciją.

22. Tarnautojų ir vadovų tarpusavio santykiai turi būti grindžiami abipuse pagarba, geranoriškumu bei aktyvia pagalba.

23. Tarnautojas privalo nevykdyti tiesioginio vadovo pavedimo, jei pavedimas verčia pažeisti įstatymus ir šį Kodeksą. Apie tokį pavedimą pranešama aukštesnei institucijai.

VII. TARNAUTOJŲ ATSAKOMYBĖ UŽ TARNYBINĖS ETIKOS PAŽEIDIMUS

24. Už tarnybinės etikos pažeidimus, neužtraukiančius baudžiamosios ar administracinės atsakomybės, Tarnautojai atsako pagal Valstybės tarnybos įstatymą ir gali būti patraukti tarnybinėn ir materialinėn atsakomybėn.

25. Tarnautojų tarnybinės etikos pažeidimai nagrinėjami įstatymų nustatyta tvarka.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Tais atvejais, kai Tarnautojo elgesys nereguliuojamas šio Kodekso nuostatomis, jis privalo laikytis Valstybės tarnybos įstatymu nustatytų etikos principų ir taisyklių, savivaldybės kontrolės praktikoje susiformavusių tradicijų, kurių turinys atitinka bendrus etikos ir moralės principus.
